

การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี

Proactive Learning Design for Teamwork in Buddhism Subjects
Mathayomsuksa 5 of Secondary Schools in Uthai Thani Province

พระครูอุทิตปรียัติสุนทร¹ ประคอง มาโต² และพระครูอุทัยสุตติกิ³

Phrakhru Uthit Pariyat Sunthon, Prakong Mato and Phrakhru Uthai Suttakit

Received: August 01, 2023

Revised: October 06, 2023

Accepted: October 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีม รายวิชาพระพุทธศาสนา 2) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) ประเมินผลการออกแบบ การเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยใช้การวิจัย เชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เป็นงานวิจัยในการออกแบบและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลานสัทธิวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มา จากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการเลือก ผลการวิจัย พบว่า 1) การออกแบบ การเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยนำผลทั้ง 3 ชั้น คือ ชั้น วางแผน ชั้นสัมภาษณ์ และชั้นออกแบบ มาวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ PSLDC 5 ชั้น ความสำเร็จคือ P วางแผน S โครงสร้าง L เชื่อมโยง D ออกแบบ C สรุปผล 3.5 สื่อและ แหล่งเรียนรู้ 3.6 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผ่านเกณฑ์ที่ 0.67-1.00 ทั้ง 4 ฉบับ สามารถนำไปใช้ได้ 2) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สูตรวิเคราะห์

¹⁻³วิทยาลัยสงฆ์อุทัยธานี, Uthai Thani Buddhist College

ค่าประสิทธิภาพ ใช้เกณฑ์ที่ 80/80 พบว่ามีค่าเท่ากับ 82.50/84.90 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 3) การประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 จากการทดสอบค่าที คือ 9.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.52)

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุก, การทำงานเป็นทีม, รายวิชาพระพุทธศาสนา

Abstract

The objectives of this research article were 1) to design active learning on teamwork in the Buddhism subject; 2) to develop a package of learning activities; and 3) to evaluate the design of active learning on teamwork in the Buddhism subject of Mathayom Suksa 5. This was the qualitative and quantitative research in designing and developing a learning activity package using a sample group of Mathayom Suksa 5 students at Lan Sak Witthaya School under the Secondary Educational Service Area Office of Uthai Thani and Chainat, Semester 1, academic year 2023, totaling 28 people, which were obtained from purposive sampling using school as the unit of choice. The results of the research found that 1) for active learning design on teamwork in the Buddhism subject, the researcher took the results in 3 stages: planning stage, interview stage, and design stage to analyze the data to design it as a PSLDC learning activity with 5 steps to success: P plan, S structure, L connect, D design, C summarize; 3.5 media and learning resources; 3.6 measurement and evaluation of learning outcomes. The content accuracy value passed the criterion of 0.67–1.00 for all 4 editions and can be used, 2) in terms of development of learning activity packages using the efficiency value analysis formula using the criterion of 80/80, it was found that the value was equal to 82.50/84.90 in line with criteria set; and 3) evaluation of learning design results found that achievement after learning was significantly higher than before learning at 0.05 from the t-test, which was 9.22, higher than the criteria set and the average satisfaction value was at the highest level ($\bar{X}$ =4.63, S.D.=0.52)

Keywords: Active Learning, Teamwork, Buddhism Subject

บทนำ

สังคมไทยมีการพัฒนาเจริญเติบโตไปในยุคสมัยของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต การรู้เท่าทันและการปรับตัวจึงต้องเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ที่เรียกว่าศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นทักษะการดำเนินชีวิตที่จำเป็นเรียกว่า 3R8C เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิจัยไปที่ ความสามารถในการร่วมมือกันทำงานเป็นทีม และมีภาวะความเป็นผู้นำ เพราะการทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานที่มีสมาชิกมากกว่า 1 คน สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันกำหนดและเป้าหมายภาระงานเดียวกันร่วมกันทำอย่างมีประสิทธิภาพ มีความจำเป็นและสำคัญต่อกระบวนการในการจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ที่มีหลักการและองค์ประกอบ กล่าวคือต้องมีเป้าหมายเดียวกัน การปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร ความรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนร่วมในทีม และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทที่จะออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ มวลประสบการณ์สามารถพัฒนาศักยภาพ ทักษะด้านการเรียน การทำงาน การเป็นอยู่ในสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะจากปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในปัจจุบันนี้พบว่า มีความความก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ชอบเก็บตัว เข้าสังคมไม่ได้ ติดเกม สุดท้าย คิดวิเคราะห์ไม่เป็น ไม่มีความฉลาดในอารมณ์ อาจนำไปสู่ปัญหามากมายในสังคมท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมุ่งเน้นพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างประสบการณ์แห่งการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ที่เกิดองค์ความรู้ในรูปแบบของทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสามารถเข้าใจบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ ดำรงตนอย่างมีความสุข และยั่งยืน โดยนำหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 24(1), (2), (3) มาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ ผ่านการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ได้ปฏิบัติงานสร้างสรรค์งาน และนำเสนอองานด้วยตัวเอง ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคุณภาพเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน

ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้ 1) ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีม รายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีม

รายวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ 3) เป็นแนวทางสำหรับครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนา/สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หรือสร้างนวัตกรรม ที่เป็นสื่อการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาพระพุทธศาสนา และบูรณาการประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป 4) ได้นำเสนอการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ 5) ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 นำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุดกิจกรรม หรือบูรณาการเข้ากับแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมสำหรับเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และ/หรือประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งออกทั้งหมดเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา 2) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา 3) การประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นสัมภาษณ์ และขั้นออกแบบ ดังนี้

- 1.1 ขั้นวางแผน ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้า เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อมูลจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์

1.2 ชั้นสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้างกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญโดยมีคุณสมบัติ คือ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน 2) รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา จำนวน 5 คน 3) ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการ จำนวน 5 คน ทั้งสิ้นจำนวน 11 คน ที่ประสบความสำเร็จจากการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้พิจารณาจากผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ที่ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง เงิน และทองแดง ระดับชาติ

1.3 ชั้นออกแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมาออกแบบเป็น มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์หลักสูตร ส่วนที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด 2) สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด 3) จุดประสงค์การเรียนรู้ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยออกแบบเป็น PSLDC 5 ชั้น ความสำเร็จคือ P วางแผน S โครงสร้าง L เชื่อมโยง D ออกแบบ C สรุปผล 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 6) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

2. การวิจัยในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

2.1 พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามตรวจสอบคุณภาพองค์ประกอบ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ใช้เกณฑ์นำไปใช้ได้ 0.60-1.00 นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์นำไปปรับปรุง แก้ไข จัดพิมพ์ แล้วนำไปตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 4 เล่ม และนำไปทดลองใช้แบบเดี่ยว (1:1) แบบกลุ่มเล็ก (1:10) และภาคสนาม (1:100) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบทุกขั้นตอนจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E_1/E_2) ใช้เกณฑ์ที่ 80/80

2.2 ประเมินผลการออกแบบ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ออกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่น ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) รายข้อ โดยใช้สูตร B-index ของ Brennan ข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ ทั้งสิ้นจำนวน 23 ข้อ 2) จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนสำหรับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการทดสอบค่าที (t-test) ที่คำนวณได้คือ 9.22 สูงกว่าเกณฑ์ แปลว่า การเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธศาสนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เป็นไปตามเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการเรียนด้วยชุดกิจกรรม 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48, S.D.=0.63$) และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, S.D.=0.52$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการออกแบบ มาจากแนวคิด หลักการ และสามารถนำไปสังเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากท่านผู้บริหารโรงเรียน คณะครูที่เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ชี้แนะแนวทางให้คำแนะนำถึงกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน ควรเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้านการทำงานเป็นทีม โดยสุนันทา โลหะการ ครูโรงเรียนตลกคู่ขวัญฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางที่สำคัญในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ว่า

“การสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สมรรถนะ ทำให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่แต่ต้องอาศัยเวลา ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ บางทีในสถานการณ์ที่เป็นจริงอาจไม่สามารถ เป็นไปได้ตามที่คาดหวัง ต้องใช้การฝึกฝนอยู่เป็นประจำ จนทำให้นักเรียนเกิดเป็นนิสัย หรือคุณลักษณะที่ดี”

มาเป็นข้อมูลออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั้น สู่ความสำเร็จ แบบ PSLDC ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบ่งเป็น ชั้นที่ 1 P : Plan วางแผน ชั้นที่ 2 S : Structure โครงสร้าง ชั้นที่ 3 L : Link เชื่อมโยง ชั้นที่ 4 D : Design ออกแบบ ชั้นที่ 5 C : Conclusion สรุปผล ใช้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลผ่านเกณฑ์ที่ 0.67-1.00 ทั้ง 4 ฉบับ สามารถนำไปใช้ได้ นำแผนฯ ทั้ง 4 ฉบับไปใช้ประกอบกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ชุด ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชุดที่ 1 เรื่อง สังคมชมพูทวีป และคติความเชื่อทางศาสนา ชุดที่ 2 เรื่อง การตรัสรู้ ก่อตั้ง เผยแผ่ ตามแนวพุทธจริยา และพุทธประวัติด้านการบริหาร การธำรงรักษาพระพุทธศาสนา และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชุดที่ 3 เรื่อง การพัฒนาศรัทธา และปัญญาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา ชุดที่ 4 เรื่อง สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง

2. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปรายการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบเดี่ยว (1:1) จำนวน 3 คน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	A	$\sum^x$	E_1	B	$\sum^F$	E_2
เล่มที่ 1	9	22	81.48	6	15	84.00
เล่มที่ 2	6	15	82.10	9	22.32	82.67
เล่มที่ 3	12	29	81.50	9	22.69	84.00
เล่มที่ 4	15	37	82.40	9	22.31	82.65
รวม	42	103	81.75	33	82.32	83.15

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบเดี่ยว (1:1) (E_1/E_2) เท่ากับ 81.75/83.15

ตารางที่ 2 สรุปรายการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มเล็ก (1:10) จำนวน 9 คน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	A	$\sum^x$	E_1	B	$\sum^F$	E_2
เล่มที่ 1	27	198	81.48	18	135	83.33
เล่มที่ 2	18	138	85.00	27	198	81.33
เล่มที่ 3	36	267	82.50	27	197	81.48
เล่มที่ 4	45	333	82.22	27	198	81.48
รวม	126	936	82.54	99	728	81.70

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มเล็ก (1:10) (E_1/E_2) เท่ากับ 82.54/81.70

ตารางที่ 3 สรุปรายการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบภาคสนาม (1:100) จำนวน 30 คน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	A	$\sum^x$	E_1	B	$\sum^F$	E_2
เล่มที่ 1	90	2,210	81.85	60	1,498	83.22
เล่มที่ 2	60	1,488	82.67	90	2,240	82.96
เล่มที่ 3	120	2,980	82.78	90	2,288	84.74

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum F$	E_2
เล่มที่ 4	150	3,680	81.78	90	2,262	83.76
รวม	420	10,358	82.21	330	9,288	83.72

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบภาคสนาม (1:100) (E_1/E_2) เท่ากับ 82.21/83.72

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมทั้ง 4 ชุด ที่ผ่านการพัฒนาคุณภาพแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนลานสัทธิวิทยา อำเภอลานสัทธิ จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน พบว่า ค่าประสิทธิภาพการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.50/84.90

ตารางที่ 4 สรุปการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน			คะแนนทดสอบหลังเรียน		
	A	$\sum x$	E_1	B	$\sum F$	E_2
เล่มที่ 1	84	1,921	81.67	56	1,317	84.00
เล่มที่ 2	56	1,286	82.00	84	2,085	88.67
เล่มที่ 3	112	2,618	83.50	84	1,976	64.00
เล่มที่ 4	140	3,230	82.40	84	1,944	82.57
รวม	392	9,055	82.50	304	7,322	84.90

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน (E_1/E_2) เท่ากับ 82.50/84.90

3. ผลการประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากการทดสอบค่าที คือ 9.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา

คะแนน	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	df	t
ก่อนเรียน	20	28	11.91	2.74	121	14,641	27	9.22*
หลังเรียน	20	28	16.25	1.60				

*t > 0.05

ค่าความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่อยู่อันดับ 1 คือ มีความพร้อมและองค์ประกอบครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.43) ส่วนอันดับสุดท้าย คือ เนื้อหาทันสมัยต่อเหตุการณ์ และการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.=0.77) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีความพร้อมและองค์ประกอบครบถ้วน	4.75	0.43	มากที่สุด
2. คำชี้แจง / คู่มือ เข้าใจง่าย	4.57	0.49	มากที่สุด
3. มีการเรียงความยากง่ายของเนื้อหาไปตามลำดับ	4.50	0.50	มากที่สุด
4. เนื้อหาทันสมัยต่อเหตุการณ์ และการดำเนินชีวิต	4.36	0.77	มาก
5. มีขั้นตอนการปฏิบัติไม่ยุ่งยาก สนุก ปฏิบัติได้จริง	4.54	0.57	มากที่สุด
6. มีการส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์	4.71	0.45	มากที่สุด
7. มีการส่งเสริมการยอมรับในความคิดและการแตกต่าง	4.79	0.41	มากที่สุด
8. มีการส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการทำงานเป็นทีม	4.68	0.47	มากที่สุด
9. มีการส่งเสริมให้มีการค้นคว้าเพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	4.64	0.48	มากที่สุด
10. มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ใน ชีวิต และชุมชนได้	4.68	0.47	มากที่สุด
11. มีส่วนในการประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง	4.54	0.57	มากที่สุด
12. มีความสุข มีความรู้ ชอบเรียนวิชานี้	4.86	0.35	มากที่สุด
รวม	4.63	0.52	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยสามารถนำผลมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี ที่ผู้วิจัยออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้น ความสำเร็จ แบบ PSLDC ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบ่งเป็น ขั้นที่ 1 P : Plan วางแผน ขั้นที่ 2 S : Structure โครงสร้าง ขั้นที่ 3 L : Link เชื่อมโยง ขั้นที่ 4 D : Design ออกแบบ ขั้นที่ 5 C : Conclusion สรุปผล ใช้สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลตรวจผ่านเกณฑ์ที่ 0.67-1.00 ทั้ง 4 ฉบับ สามารถนำไปใช้ได้ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการออกสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน โดยมีคุณสมบัติเป็นอำนวยการสถานศึกษา/รักษาราชการแทน/ผู้ได้รับมอบหมาย จำนวน 3 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการ/ผู้รับผิดชอบโครงการ/ผู้ฝึกสอน จำนวน 5 คน ตามที่โรงเรียนที่มีความโดดเด่นได้รับรางวัลระดับ เหรียญทอง เหรียญเงิน เหรียญทองแดง จากการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับชาติในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้านการทำงานเป็นทีม แบบเชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการศึกษาออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลานสักวิทยากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2555) ได้ทำการแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ หรือ ลักษณะการสอน วัตถุประสงค์ที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีเจตนาที่เด่นชัดที่เป็นอัตลักษณ์ ตามของรูปแบบประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านทักษะกระบวนการ และเน้นการบูรณาการ ทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลฉัตร กล่อมอิม (2564) ซึ่งสรุปเป็นผลการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ระเบิดจากข้างใน ขั้นที่ 2 มีส่วนร่วม ขั้นที่ 3 องค์กรวม และขั้นที่ 4 สะท้อนองค์ความรู้ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักศึกษาวิชาชีพรูมีสมรรถนะในการคิดออกแบบการจัดการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพไปประกอบเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

2. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชา พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจากการตรวจหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญผลตรวจผ่านเกณฑ์ที่ 0.67–1.00 ทั้ง 4 ฉบับ ประกอบเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 2) กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างเป็นชุดกิจกรรม 3) แบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวเรื่อง 4) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละหัวเรื่องให้สอดคล้อง ครอบคลุมกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กำหนดเวลาที่ใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรม 5) ออกแบบและจัดทำโครงร่างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละเล่ม ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาแบ่งออกเป็นตอนย่อย ๆ ซึ่งในแต่ละตอนย่อยมีใบความรู้และกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจ แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยกิจกรรม เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้ชุดกิจกรรม 6) ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที้ออกแบบไว้ 7) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ นำข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 8) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 9) การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบการตรวจหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญผลตรวจผ่านเกณฑ์ที่ 0.60–1.00 ทั้ง 4 เล่ม นำไปทดลองหาค่าประสิทธิภาพ แบบเดี่ยว (1:1) แบบกลุ่มเล็ก (1:10) และแบบภาคสนาม (1:100) มีประสิทธิภาพโดยรวมที่ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.50/84.90 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีความเหมาะสม การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีแนวทางการดำเนินการที่เป็นระบบประกอบด้วย คู่มือสำหรับแนะนำผู้สอนใช้และสำหรับผู้เรียน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียน เนื้อหาสาระบทเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมผู้เรียนทำรายงานหรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเรียนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสுகนธ์ สิ้นธพานนท์ (2560) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ 4 ด้าน คือ 1) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) คำแนะนำการใช้เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง 3) สื่อการเรียนต่าง ๆ 4) แบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน ทั้งยังสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาประสบการณ์ โดยกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการตามความเหมาะสม 2) กำหนดหน่วยการสอน 3) กำหนดการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวเรื่อง ซึ่งในแต่ละหัวเรื่อง จะใช้เวลาเท่าใด ควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย

และระดับผู้เรียน ผู้สอนจะต้องกำหนดว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียน บ้าง 4) กำหนดมโนทัศน์ และหลักการ โดยมโนทัศน์หรือหลักการที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับ หน่วยและหัวข้อเรื่อง 5) กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง 6) กำหนดกิจกรรม การเรียนโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 7) กำหนดแบบวัดและประเมินผล โดย จะต้องประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ 8) เลือกและผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยจะต้องถือว่า วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น 9) ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม เพื่อเป็นการประกันว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพใน การสอน 10) การใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแล้ว และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดกิจกรรม และตามระดับการศึกษา นำชุดกิจกรรม การเรียนรู้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนลานสักวิทยา อำเภอ ลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน มีประสิทธิภาพที่ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.50/84.90

3. ผลการประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชา พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนลานสักวิทยา อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน จากสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จากการทดสอบค่าที (t-test) และค่าความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, S.D.=0.52$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดย การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนลานสักวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท ภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ รหัสวิชา ส 32101 รายวิชาพระพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่ม สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะรายวิชาพระพุทธศาสนา ที่ถือได้เป็น ศาสตร์และการนำไปใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนการสอนต้องไม่ให้ผู้เรียนเกิดความ เบื่อหน่าย และเห็นความสำคัญของการเรียนในรายวิชาของกลุ่มสาระนี้

ผู้วิจัยจึงออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็น 5 ชั้น สู่ความสำเร็จ PSLDC โดยประมวลผล มาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมวลประสบการณ์จากการสัมภาษณ์จากการดำเนินชีวิตของผู้วิจัยเองถ่ายทอดมาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ เมื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จึงมีความน่าสนใจนักเรียนจึงเกิดความสนใจให้ความร่วมมือในการศึกษาด้วยตนเอง โดยการสืบค้นข้อมูล การลงมือปฏิบัติ การสร้างสรรค์ชิ้นงาน นำเสนอผลงาน มีความสนุกสนานเป็นกันเองอย่างยิ่ง ทำให้นักเรียนได้รับทั้งสาระ เนื้อหา องค์ความรู้เป็นไปตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการสามารถพัฒนาความคิดต่อยอดเป็นนวัตกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของศิริบุญญา เช่นกลาง (2564) พบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่นำมาใช้เสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน จากการเรียนเปรียบเทียบก่อนและ หลังเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการทดสอบค่าที (t-test) สมรรถนะตามหลักสูตรของสถานศึกษาของนักเรียนอยู่ที่ร้อยละ 81.22 ในระดับดี และค่าความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับบังอร เสรีรัตน์ (2564) มีจุดประสงค์การศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะแบบผสานรายวิชา ด้านการทำงานเป็นทีม มี 4 องค์ประกอบ คือ แนวคิด จุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลที่ได้รับจากรูปแบบ ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาศาขาคณิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจิตวิทยา สังคมและชุมชน และวิชาพลวัตกลุ่มและการทำงานเป็นทีม จำนวน 64 คน มีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมในการศึกษาชุมชนโดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายการเปิดใจพร้อมประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง การรักษาความสัมพันธ์อันดี การแก้ปัญหาอย่างสันติและทักษะการเก็บข้อมูล อยู่ในระดับดีมาก

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอแนะองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แนวทางการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปบูรณาการประยุกต์ใช้เป็น ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หรืออื่น ๆ กับผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีความสนใจ ดังนี้

P : วางแผน 1) กำหนด เนื้อหา แบ่งเนื้อหาออกเป็นข้อหรือหมวดหมู่ตามลำดับ 2) ตั้งเป็นประเด็น ค้นหาคำตอบ เช่น ...เป็นอย่างไร? 3) ร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการค้นหาคำตอบ เป็นประเด็น ๆ

S : โครงสร้าง 1) การกำหนดโครงสร้างผังของงานที่รับผิดชอบ 2) แบ่งกลุ่มคละกันตามความสมัครใจ 3) มอบหมายงาน ตามประเด็นที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์

L : เชื่อมโยง 1) การเชื่อมโยง การสืบค้นข้อมูล ทฤษฎีอื่น ๆ 2) แต่ละกลุ่ม แบ่งหน้าที่ภาระงานให้สมาชิกในกลุ่ม 3) การสืบค้นข้อมูล ทฤษฎี เพื่อจัดทำชิ้นงานในการนำเสนอ

D : ออกแบบ 1) การสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทำสิ่งใหม่ ให้สวยงามมีประโยชน์ไม่ขัดศีลธรรมอันดีงาม 2) ออกแบบชิ้นงานในการนำเสนองานตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย

C : สรุปผล 1) ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาอุปสรรค เพื่อค้นหาแนวทางพัฒนา 2) นำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ สรุป / ประเด็นองค์ความรู้ที่ได้ 3) นำความรู้ที่ได้รับประยุกต์สร้างชิ้นงานใหม่ 4) นำผลงานไปเผยแพร่ที่ เว็บไซต์กลุ่มพัฒนาเป็นนวัตกรรม ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธรศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม สำหรับเป็นตัวอย่างจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหรือประยุกต์ใช้ได้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ
3. การเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะรายวิชาพระพุทธรศาสนา โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญเพราะถือว่าวิชานี้จะส่งผลต่อการเป็นอยู่ จิตใจ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติตนของนักเรียนในการเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคตต่อไป
4. ครูผู้สอนมีความสำคัญเป็นอย่างมากในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่ปัจจุบันในโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดอุทัยธานี ยังขาดอยู่มากจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดหาครูเพิ่มเติม
5. การสร้างความเข้าใจต่อการเรียนรู้เชิงรุกด้านการทำงานเป็นทีมรายวิชาพระพุทธรศาสนา ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรมุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ให้เกิดการคิด วิเคราะห์กับผู้เรียนมากกว่าการใช้วิธีการท่องจำ

เอกสารอ้างอิง

- กมลฉัตร กล่อมอ้อม. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะโดยน้อมนำปรัชญาของในหลวง รัชกาลที่ 9 ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(6), 2554-2569.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.

- ทิตินา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร เสรีรัตน์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะแบบผสานรายวิชา สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารครูศาสตร์สาร*, 15(2), 143-158.
- ศิริัญญา เซ็นกลาง. (2564). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เรื่อง ระบบประสาทและอวัยวะรับสัมผัสเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mpk.ac.th/sarinya1.pdf>
- สุคนธ์ สินธพานนท์ (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.